AÇIKLAMA · Cezaevi Koşulları

İnfaz Düzenlemesine İlişkin Değerlendirme ve Talep

19 Haziran 2025 · Amsterdam Law Center · 3 dk okuma

Son dönemde yürürlüğe giren infaz düzenlemesi, kamuoyunda geniş beklentilere yol açmış; cezaevlerinde bulunan binlerce mahkûm ile onların aileleri için umut olmuştur. Ancak yasalaşan düzenleme, **toplumsal adalet**, **hukuk önünde eşitlik** ve **bireylerin yeniden topluma kazandırılması** ilkeleri açısından değerlendirildiğinde, ne yazık ki tüm beklentileri karşılamaktan uzak kalmıştır.

1. Af Değil, İnfaz Düzenlemesidir

Yürürlüğe giren düzenleme bir af yasası değil, **infaz rejiminde değişiklik yapan bir düzenlemedir.** Bu kapsamda yapılan değişiklikler, **10. Yargı Paketi** içerisinde yer almış, "**Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında**

Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" başlığı altında 4 Haziran 2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilmiştir. Yasa, aynı gün **Resmî Gazete'nin mükerrer sayısında** yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İnfaz düzenlemelerinde, **eşitlik ilkesi** anayasal bir zorunluluktur. Ancak yapılan düzenleme kapsamında bazı suçların kapsam dışı bırakılması, bu ilkeye açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Eşitlik ilkesine aykırı uygulamalar, yalnızca hukuki güvenceleri zedelemekle kalmamakta; aynı zamanda **toplumda adalete olan güven duygusunu derinden sarsmaktadır.**

2. Amaç Cezaevlerindeki Aşırı Yükü Hafifletmekti

Adalet Bakanlığı tarafından yapılan açıklamalarda ve kanun gerekçesinde, bu düzenlemenin temel amacının **cezaevlerindeki aşırı doluluğu azaltmak** olduğu belirtilmiştir. Ancak bu hedefe tam anlamıyla ulaşılamamıştır.

Güncel Veriler:

- Türkiye genelindeki ceza infaz kurumlarının toplam kapasitesi: **– 299.924 kişi**
- Cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlü sayısı: **– 409.617 kişi**
- **Doluluk oranı**: %137
  (Kaynak: CTE istatistikleri ve çeşitli bağımsız gözlem raporları, Mayıs–Haziran 2025)[1]

Bu tablo açıkça göstermektedir ki, kapasitenin yaklaşık **%37 üzerinde** bir tutuklu-hükümlü nüfusu bulunmaktadır. Bu koşullar altında, cezaevlerinde kalan bireylerin temel insani şartlardan yoksun bırakılması, **hukuki, ahlaki ve vicdani açıdan kabul edilemezdir.** Bir kişinin tutuklu ya da hükümlü olması, onun **onuruna aykırı, insanlık dışı muamelelere maruz kalmasını meşru kılmaz.**

3. Evde İnfaz ve Alternatif Uygulamalar

Yeni düzenleme kapsamında bazı olumlu adımlar da atılmıştır. Özellikle;

- Kadın, çocuk, yaşlı ve hasta hükümlüler için **konutta infaz** imkânı getirilmiş,
- 80 yaş üstü ve ağır hasta olan hükümlülere yönelik konutta infaz kapsamı genişletilmiş,
- Kısa süreli hapis cezaları için **hafta sonu veya gece infazı** gibi esnek uygulamalar getirilmiştir.

Ancak tüm bu adımlar, **geçici ve yetersiz** kalmakta; yalnızca belirli grupları kapsaması nedeniyle **genel infaz adaleti** bakımından sınırlı etki yaratmaktadır.

4. Katılımcı Reform Gerekliliği

İnfaz sistemine ilişkin yapılacak her türlü düzenleme, yalnızca yasa koyucunun değil, aynı zamanda;

- Baroların,
- Akademisyenlerin,
- Sivil toplum kuruluşlarının,
- Cezaevi izleme kurullarının

  görüşleri alınarak, **katılımcı bir adalet reformu** anlayışıyla şekillendirilmelidir. Aksi halde yasalar, toplumun temel vicdani ve adalet duygusuyla çelişmekte; yalnızca hukuken değil, **ahlaken de tartışmalı hale gelmektedir.**

SONUÇ ve TALEBİMİZ

Toplumun vicdanında karşılık bulan bir **adalet anlayışı**, yalnızca tüm bireyler için ayrım yapılmaksızın eşit uygulanan bir hukuk sistemi ile mümkündür.

Bu çerçevede:

- Mevcut infaz düzenlemesinin **eksikliklerinin hızla giderilmesini**,
- **Kamuoyunun beklentilerinin dikkate alınmasını**,
- Cezaevlerinde süregelen **adaletsizlik ve eşitsizliklerin giderilmesini** talep ediyoruz.

Amsterdam Law Center

---

1. https://adlisicil.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/ceza-infaz-kurumu-istatistikleri-2024-haber-bulteni-yayimlandi05052025091520 ↩

Bu belge 23 Kasım 2026 tarihinde amsterdamlawcenter.com adresinden indirildi. Güncel sürüm: https://amsterdamlawcenter.com/tr/infaz-duzenlemesine-iliskin-degerlendirme-ve-talep/